

2009. a PÕHIKOOLI EESTI KEELE KUI TEISE KEELE LÕPUEKSAMI OSAD, AJALINE KESTUS JA ÜLESANDETÜÜBID

Tulenevalt haridusministri 16. novembri 2006. a määruse nr 40 „Õpitulemuste välishindamise põhimõtted, riigieksamitööde, põhikooli lõpueksamitööde ja üleriigiliste tasemetööde koostamise, hindamise ja tulemuste analüüsi alused“ § 1 on põhikoolieksamid õpitulemuste hindamise süsteemi koostisosa. Eesti keele kui teise keele lõpueksami eesmärgid on järgmised:

1. hinnata õpilaste põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutatust III kooliastme lõpus;
2. anda välishindamise tulemuse põhjal tagasisidet kõigile asjast huvitatud osapooltele (õpilane, õpetaja, koolijuhtkond, lapsevanem, õppekirjanduse autor, haridusametnik jt) ja teha ettepanekuid muudatusteks riiklikus õppekavas, õppekirjanduses, õpetajate täienduskoolituses;
3. anda koolile ning õpetajale võimalus hinnata oma õpilaste õpitulemusi üleriigilisel taustal;
4. suunata põhikooli lõpueksamite sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
5. siduda järjestikuseid haridusastmeid ja -tasemeid.

Põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas on määratletud, et põhikooli lõpetaja oskab lugeda ja kuulata eestikeelset teabe-, tarbe-, meedia- ja ilukirjandusteksti; teha kirjalikke märkmeid loetud või kuulatud teksti kohta; kirjutada tarbeteksti, loovtööd, kirja, kasutades õpitud sõnavara ja rakendades teadlikult õigekirjajuhiseid; lauseehitust muutes mõtet ümber sõnastada; leida vajalikku teavet teatmeteosest ja keelekäsiraamatust; suhelda igapäevastes suhtlusolukordades, arvestades adressaati, vestlusteemat ja kohta; koostada ja esitada kõnet; jutustada paikkonna ja Eesti eluolust ning huviväärsustest.

Eeldatavad konkreetsed õpitulemused põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava järgi 3. kooliastme lõpuks on järgmised:

kuulamisel põhikooli lõpetaja

- mõistab dialoogi või monoloogi vormis esitatud kõnet;
- mõistab meedias edastatavat teavet;
- eristab kuulatud teabe-, tarbe- ja meediatekstis detaile ja fakte;

lugemisel põhikooli lõpetaja

- järgib valjusti lugemisel hääldusnõudeid;
- loeb eesmärgipäraselt, mõistab loetu sisu;
- loeb tundmatut teksti ja saab sellest sõnaraamatu abil aru;
- leiab teavet teatest, juhiseist, kuulutusest, sildilt, viidalt;
- eristab olulist teavet ebaolulisest;
- eristab muutevorme ja sõnadevahelisi seoseid;

kõnelemisel põhikooli lõpetaja

- tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades, kasutades sobivat stiili;
- edastab kirjaliku ja suulise teksti sisu;
- kasutab ainekava temaatikaga seonduvat sõnavara, fraseologisme;
- jutustab teksti ja süžeelise pildi(seeria) järgi;
- kirjeldab nähtut, loetut, kogetut;
- teeb kokkuvõtet kuulatust, loetust, nähtust;
- kasutab põhilisi eesti keele grammatilisi struktuure;

kirjutamisel põhikooli lõpetaja

- kirjutab sidusalt, loogiliselt ja arusaadavalt tarbeteksti, kirja, loovtööd;
- kirjutab kokkuvõtet suulise ja kirjaliku teksti põhjal;
- kasutab omandatud sõnavara keeleliselt õigesti;
- kasutab keelekäsiraamatut.

Eesti keele kui teise keele põhikooli lõpueksam kontrollib vastava keele alaseid pädevusi nelja osaoskuse (kirjutamine, kuulamine, lugemine ja kõnelemine) ning keelestruktuuri tundmise kaudu.

Eksam kestab 150–153 minutit, mis jaguneb kirjaliku (135 minutit) ja suulise (15–18 minutit) osa vahel. Kõikidel eksamiosadel on võrdne kaal, iga osa eest võib saada maksimaalselt 20 punkti, kokku 100 punkti.

Eksamiosa		Kestus	Max punkte
	Kirjutamine	40 min	20
<i>Paus, õpilased eksamiruumist ei lahku.</i>			
II osa	Kuulamine	35 min	20
III osa	Lugemine	30 min	20
IV osa	Keele struktuur	30 min	20
KOKKU :	Eksami kirjalik osa	135 min	80
V osa	Suuline osa	15–18 min	20

Kirjutamine

Kirjutamisosa koosneb kahest konkreetsele lugejale suunatud või alusmaterjalile toetuvast ülesandest, mis määravad täpsemalt, miks, kellele ja mida peab kirjutis sisaldama.

Võimalikud ülesandetüübid:

- isiklike andmeid sisaldav ankeet;
- isikliku laadi kiri (100 sõna);

Kuulamine

Kuulamisosa koosneb adapteeritud tekstidest kogupikkusega kuni 1200 sõna. Tekste kuulatakse kaks korda. Kuulamisosas on neli ülesannet ja **25** üksikküsimust.

Kuulamisülesannete tekstideks võivad olla

- raadiouudised;
- argivestlused/ keskustelud;
- teadaanded/lühisõnumid;
- juhised;
- intervjuud;
- ülevaated.

Võimalikud ülesandetüübid:

- valikvastustega ülesanded (õige-vale valikuga küsimused, etteantud variantidest õige leidmine);
- avatud lüngaga ülesanne.

Lugemine

Lugemisosa koosneb adapteeritud tekstidest. Tekstide kogupikkus on umbes 600 sõna. Lugemisosas on kolm ülesannet ja **20** üksikküsimust.

Lugemisülesande tekstideks võivad olla:

- kirjad ja teated (erakirjad, teadaanded, lühisõnumid);
- meediatekstitid (uudised, artiklid/ülevaated, kuulutused, reklaamtekstitid, intervjuud);
- juhised;
- ilukirjanduslikud tekstid.

Võimalikud ülesandetüübid:

- pangaga lüünkülesanne;
- valikvastustega ülesanded (õige-vale valikuga küsimus, etteantud variantidest õige leidmine);
- Sobitusülesanded (pealkirja/väite/küsimuse/teema ja tekstilõigu kokkusobitamine).

Keele struktuur

Keelestruktuuriosa kontrollib riikliku õppekava põhikooli ainekavas nõutud grammatika omandatust. Keele struktuuri osas on kaks ülesannet ja **25** üksikküsimust.

Võimalikud ülesandetüübid:

- avatud lünk;
- valikvastusega lüünkülesanne;
- sobitusülesanne.

Rääkimine

Suulise osa kogupikkus on 15–18 minutit.

Rääkimisosa koosneb:

- üldvestlusest (enesetutvustus), mida ei hinnata;
- pildi järgi jutustamisest ja vestlusest piltide teemal;
- vestlusest üldistel teemadel.